

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

1. PERUNALAJIKKEIDEN YLLÄPITO

Lajikkeen ylläpitäjä huolehtii lajikkeen pysymisestä lajikeaitona ja siitä, että lisäyskelpoista materiaalia on saatavilla niin kauan kuin lajike on lajikeluettelossa tai sillä on voimassa oleva lajikesuojaus (MMM:n asetus kasvilajikkeiden lajikeluettelosta 51/04). Lajikeaitoudella tarkoitetaan sitä, että näytteen tuntomerkit vastaavat ko. lajikkeen kuvausta ja näyte on riittävän yhtenäinen eli lajikepuhdas (perunalla vaatimus on 99,9 %). Kasvilajike on rekisteröity kasvilajin viljelymuoto, joka on erottuva, pysyvä ja riittävän yhtenäinen.

Lajikkeen jalostaja voi itse toimia ylläpitäjänä tai tehdä sopimuksen ylläpidosta jonkun muun kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön alainen kasvilajikelautakunta päättää Suomen kasvilajikeluetteloön valittavien lajikkeiden hyväksymisedellytykset ja valittavat lajikkeet. Lajikkeen ylläpitäjä on nähtävillä lajikeluettelossa. Lajikkeista on viranomaisille toimitettava mm. virallinen lajikekuvaus ja ylläpitosopimus.

Lainsäädännön mukaan siemenperunalajikkeen tulee olla joko Suomen kansallisessa lajikeluettelossa tai EY:n yleisessä lajikeluettelossa. Lajikkeen omistajan tai edustajan pyynnöstä Evira voi sertifioida lajikkeen lisäystuotantoa varten siemenperunaerän lajikkeesta, joka ei ole kasvilajikeluettelossa. Tämä koskee myös jalostajan linja-aineistoa. Lajikeluettelosta poistetun lajikkeen siemenperunaeriä saa sertifioida luettelosta poistamista seuraavan toisen kalenterivuoden 30.6. asti.

Suomessa toimivan lajikkeen ylläpitäjän on toimitettava Siementarkastusyksikölle kuvaus käyttämistään ylläpitomenetelmistä ja muutosten tapahtuessa päivitettävä sitä. Ylläpitäjän tulee pitää tiedostoa jäljitettävyyden ja valvonnan mahdollistamiseksi. Siementarkastusyksikkö vastaa ylläpidon valvonnasta. Lajikkeen ylläpitäjä on velvollinen maksamaan lajikkeen ylläpitotarkastusten kustannukset ja toimittamaan pyydettyä näytteitä lajikkeesta. Jos lajikeluettelossa olevan lajikkeen ylläpito loppuu tai ylläpitäjä vaihtuu, on lajikkeen omistajan tai edustajan tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus kasvilajikelautakunnalle ja Suomessa ylläpidettävien lajikkeiden osalta myös Eviralle.

2. LÄHTÖAINEISTON TUOTANTO JA MARKKINOINTI

Siemenperunan lähtöaineiston tuotanto - perunan solukkoviljely ja mikrolisäys - kuuluvat kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003 muutoksineen) ja sitä täydentävän maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (17/08 muutoksineen) piiriin. Lisäksi direktiivi 2014/21/EU asettaa vähimmäisedellytykset emokasveille, joista esiperussiementuotanto polveutuu. Siinä vaiheessa, kun lisäysaineistoa markkinoidaan siemenperunoina, aineistoa koskevat vaatimukset ja aineiston tarkastukset siirtyvät siemenkauppalaan piiriin.

2.1 Emokasvit ja mikrolisäys

Direktiivin mukaiset määritelmät:

- Emokasvilla tarkoitetaan tunnistettua kasvia, josta otetaan aineistoa kasvien lisäämiseksi.
- Mikrolisäyksellä kasviaineiston nopeaa lisäämistä suuren kasvimäärän tuottamiseksi käyttäen kasvista otettujen erilaistuneiden kasvusilmujen tai meristeemisolukkojen *in vitro*-viljelyä.

Lainsäädännön mukaan esiperussiemenluokkiin kuuluvia siemenperunoita voidaan sertifioida ja markkinoida, jos ne on saatu emokasveista, joissa ei ole seuraavia kasvintuhoojia:

- *Pectobacterium* spp.
- *Dickeya* spp.
- perunan kierrelehtivirus
- perunan A-virus
- perunan M-virus
- perunan S-virus
- perunan X-virus
- perunan Y-virus.

Käytettäessä mikrolisäysmenetelmiä on edellytysten noudattaminen vahvistettava emokasvin virallisella testaamisella tai testaamalla virallisen valvonnan alaisuudessa. Testaaminen voi siis tapahtua myös toimijan vastuulla.

2.2 Rekisteröitymisvelvollisuus; ilmoitus toiminnasta viranomaiselle valvontaa varten

Perunan lisäysaineistoa tuottavan toimijan tulee kuulua kasvinsuojelurekisteriin.

Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

- 1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota tuotannosta ko. kasvien, kasvit tuotteiden ja muiden toimintaan liittyvien tavaroiden sijainnista;
- 2) toimija pitää kirjaa / tiedostoa toimipaikkaan tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoiduista ko. tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;
- 3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti ko. tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi, ja
- 4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveydestä vastaava henkilö

Rekisteröintiä haetaan Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan ELY-keskukseen. Kaikkien ko. kasvin lisäykseen liittyvää toimintaa harjoittavien toimipaikkojen tulee olla kasvinsuojelurekisterissä.

Kasvinsuojelurekisterin edellytysten ja siemenaineiston ylläpito-ohjeiden mukaan kaiken lisäysmateriaalin siirtäminen ja lisääminen on dokumentoitava ja se on oltava jäljitettävissä.

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

2.3 Kasvipassi on markkinoinnin edellytys

Markkinoitaessa perunakasveja tai siemenperunamukuloita EU:n alueella, ne tulee varustaa kasvipassilla. Markkinoinnilla tarkoitetaan käytännössä sitä, että ko. tuote myydään tai luovutetaan korvausta vastaan tai korvauksetta toisen osapuolen käyttöön tai jakeluun.

Vastaanottajan tulee vaatia ostettavalta perunakasvilta kasvipassia. Suomessa kasvipassin tekee toimija itse Eviran ohjeiden mukaan (ohjeet Eviran internetsivuilla). Markkinoitavan siemenperunan (mukulat) kasvipassi sisältyy Eviran antamaan vakuustodistukseen. Sertifioitujen siemenluokkien pienpakkausten osalta toimittaja voi itse tehdä vakuustodistukset ja kasvipassit.

Markkinoitavien perunakasvien ja mukuloiden on oltava vapaita kasvinterveyslakia täydentävän maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (17/08) mainituista kasvintuhoojista ja täytettävä niihin liittyvät vaatimukset. Liitteessä 1 on lueteltu ne kasvintuhoojat, joita perunakasveissa, niiden mukuloissa tai tuotantopaikoilla ei saa esiintyä.

Lähtökohtana on se, että mikrotaimen tuottaja on testauttanut kasvit, kun ne kasvipassilla varustettuna tulevat markkinoille. Suomalaisen toimijan kannattaa pyytää lisäksi todistus siitä, mitä kasvintuhoojia lisäysmateriaalista tai mikrotaimiaineistosta on tutkittu ja missä vaiheessa. Toimija voi myös itse omalla kustannuksellaan testauttaa tietyt kasvintuhoojat varmistuakseen lisäysaineiston terveydestä.

Viranomaistarkastuksina tutkitaan lähinnä tavanomaiset perunantuhoojat. Erillisen tarkastussuunnitelman mukaan testataan tarvittaessa muita perunan tuhoojia.

Jos lajikkeen kasviaineisto on suomalaista alkuperää, tuottajan vastuulla on ennen kasvipassilla markkinointia tehtävän ensimmäisen testauksen tekeminen. Testaus tulee tehdä valvontaviranomaisen hyväksymässä tutkimuslaboratoriossa, käytännössä jonkin EU-maan viranomaislaboratoriossa, tai jossakin muussa Eviran hyväksymässä laboratoriossa.

2.4 Lähtöaineiston tuotantopaikkojen muu tuotanto

Muulle tuotannolle ei sinänsä ole rajoituksia, kunhan perunakasvit ja koko tuotantopaikka ovat vapaita liitteessä 1 luetelluista kasvintuhoojista, siis muistakin kuin varsinaisista perunan kasvintuhoojista. Perunalla ja muilla kasveilla yhteisiä kasvintuhoojia ovat esimerkiksi perunan sukkulamukulatauti (*Potato spindle tuber viroid*, PSTVd), jota esiintyy monilla koristekasveilla sekä *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. (perunalla tumma rengasmätä, peruna- ja tomaattikasveilla bakteerilakastumistauti), jota voi esiintyä perunan lisäksi mm. tomaatilla ja pelargonialla. Tomaatin pronssilaikkuvirusta (*Tomato spotted wilt virus*) esiintyy yleisesti monilla koristekasveilla ja sitä voi esiintyä myös perunalla.

2.5 Lähtöaineiston tarkastukset

Tuotantopaikalla tehdään 1-2 tuotantopaikkatarkastusta kauden aikana. Toimijan kanssa sovitaan erikseen laboratoriotutkimusta varten otettavista näytteistä. Muiden kuin tavanomaisten kasvintuhoojien testaukset sovitaan tapauskohtaisesti erikseen. Mikäli toimija ei pysty osoittamaan kasviaineistolle alkuperämaassa tehtyjä testejä, toimijan on teetettävä Eviran edellyttämät testit omalla kustannuksellaan viranomaislaboratoriossa, jonka Evira on etukäteen hyväksynyt. Tällaisia tilanteita voi tulla esimerkiksi silloin, jos kasviaineiston toimittaja ei pysty todistuksella osoittamaan,

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

että aineistoa olisi tuotannon jossain vaiheessa testattu tai tarkastettu liitteen 1A –kohdan kasvintuhoojien osalta.

Kasvinterveyslain mukainen tarkastus on maksullinen kasvipassin käyttöoikeuden edellytyksen tarkastuksen osalta. Tarkastusten kustannukset peritään voimassa olevan maksuasetuksen mukaisesti.

3 SIEMENKAUPPALAIN ALAINEN ESIPERUSSIEMENEN TUOTANTO JA TARKASTUS

3.1. Sertifiointi ja markkinointi

Lainsäädäntö edellyttää, että sertifioitavalle ja markkinoitavalle esiperussiemenelle tehdään virallinen viljelystarkastus, näytteenotto, laboratoriotestaukset ja varastotarkastus. Vain sertifioitua siementä saa markkinoida. Siemenperunan lisäämisen sopimusviljelmillä Evira katsoo markkinoinniksi. Ainoa poikkeus tähän on asetukseen kirjattu poikkeus, jossa oman tilan siemenperunan lisäysaineiston tuottaminen ilman markkinointia on sallittua tietyillä alennetuilla tarkastusvaatimuksilla.

Esiperussiemenen tuottajan ja markkinoijan on täytettävä siemenkauppalaan ja siemenperuna-asetuksen yleiset vaatimukset, kuten pakkauslupa, ilmoitusvelvollisuus ja tiedostonpitovelvollisuus (katso ohje 'Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset' 13003).

3.2 Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto ilman markkinointia

Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto ilman markkinointia on asetuksessa annettu poikkeus, joka on sallittua esiperussiemenelle. Oman tilan siemenperunan lisäystuotannolle ilman markkinointia tehdään vuosittain vähintään yksi viljelystarkastus. Viljelyksen on täytettävä lainsäädännön mukaiset viljelyksille asetetut vaatimukset. Kaikilta esiperussiemenviljelyksiltä otetaan viralliset maanäytteet. Peruna-ankeroisnäytteet on tutkittava ja todettava puhtaiksi. Sadosta on otettava näyte, josta tutkitaan vaalea rengasmätä eikä sitä saa esiintyä. Muut tarkastukset eivät ole pakollisia vaan ovat toimijan vastuulla.

Pääsääntöisesti siemenperunan tuotanto ilman markkinointia ilmoitetaan Eviralle samaan aikaan kuin muutkin viljelystarkastuspyynnöt. On kuitenkin mahdollista pyytää viljelystä siirrettäväksi tuotantoon ilman markkinointia myös myöhemmin. Tehtyjä tarkastuksia tai tarkastustuloksia ei kuitenkaan mitätöidä. Esimerkiksi, jos siemenperunaerä osoittautuu kesän aikana hyvin rupiseksi, se on mahdollista siirtää tarkastuttajan pyynnöstä tuotantoon ilman markkinointia, kunhan pyyntö tehdään ennen varastotarkastusta. Jos erä on jo hylätty ruven takia virallisessa varastotarkastuksessa, tarkastustulosta ei enää peruteta. Myös vain osa viljelyksen sadosta voi olla siemenperunan tuotantoa ilman markkinointia.

Kun siemenperunan tuotannossa ilman markkinointia tuotettua siemenperunaa käytetään kantasiemenenä, tulee Eviralle tehtävässä viljelystarkastuspyynnössä ilmoittaa viljelystarkastusnumero.

Kirjanpitovelvollisuus sadon määrästä koskee myös oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotantoa ilman markkinointia.

Kun omalla tilalla lisätystä siemenperunasta aletaan tuottaa markkinoitavaksi tarkoitettua siemenperunaa, tehdään jälleen kaikki normaalit tarkastukset.

3.3 Esiperussiemenluokat ja sukupolvet

Lainsäädännön mukaan esiperussiementä ovat PBTC ja PB-luokkien siemenperuna.

Direktiivissä on määritelty, että unionin PBTC-luokkaan kuuluvat siemenperunat ovat kasveja tai mukuloita, jotka on tuotettu suojatussa tilassa ja kasvualustalla, joka on vapaa tuholaisista. Näitä ovat Eviran tulkinnan mukaan kasvihuoneessa tai

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

suojatussa kausihuoneessa tuotetut mukulat, mikromukulat tai aeroponisesti tai hydroponisesti tuotetut mukulat.

Mikrolisäysaineisto on PBTC-luokkaa edeltävää materiaalia, joka on kasvinterveyslainsäädännön alaista tuotantoa.

Unionin PBTC-luokkaa voi aina olla vain yksi sukupolvi, joten kaikki kasvihuonemateriaali ei ole automaattisesti PBTC-luokkaa vaan voi myös olla PB-luokkaa. Näin voi tapahtua esimerkiksi käytettäessä aeroponista tai hydroponista lisäysmenetelmää.

Lainsäädännön mukaan unionin PB-sukupolvien määrä on enintään neljä. Tuotannossa sukupolviketjussa voi siirtyä vain alaspäin.

<u>Luokka</u>	<u>Peltosukupolvi</u>
PBTC	0
PB	1-4

Mikäli sukupolvea ei mainita virallisessa vakuustodistuksessa eikä se ole sertifiointiviranomaisen tiedossa, siemenperunoiden katsotaan kuuluvan alimpaan sukupolveen, joka on sallittu kyseisessä luokassa. Tämä koskee muista EU - jäsenmaista tulevaa materiaalia.

3.4 Esiperussiemenen tarkastusvaihtoehdot eri tuotantotilanteissa

PBTC tai PB Suojattu tila Puhdas kasvualusta Ei markkinoida - ei tarkastuksia	PBTC tai PB Suojattu tila Puhdas kasvualusta Markkinoidaan - yksi viljelystarkastus - vaalea rengasmätä - tumma rengasmätä - Y-virus - varastotarkastus
PB Pelto Ei markkinoida* - peruna-ankeroinen - yksi viljelystarkastus - vaalea rengasmätä	PB Pelto Markkinoidaan - peruna-ankeroinen - kaksi viljelystarkastusta - vaalea rengasmätä - tumma rengasmätä - 6-virusta tai Y-virus** - varastotarkastus

*kuten kohdassa 3.2. Oman tilan siemenperunan lisäysaineistotuotanto ilman markkinointia

** kuten kohdassa 3.12. Virukset

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

3.5 Viljelyrajoitukset

Lainsäädännön mukaan esiperussiementä tuottavalla viljelmällä ei saa tuottaa muuta perunaa kuin virallisesti tarkastettua siemenperunaa tai oman tilan siemenperunan lisäysaineistoa ilman markkinointia.

Peltokoneiden yhteiskäytössä kannattaa aina pitää mielessä riski kasvitautien ja tuholaisten leviämisestä. Koneiden mukana kulkeutuva maa-aines aiheuttaa aina merkittävän tartuntariskin.

3.6 Esikasvirajoitukset

Asetuksessa määrätään, että siemenperunaviljelystä, jolla tuotetaan esiperussiementä, ei saa sijoittaa kasvulohkelle, jolla perunaa on viljelty, varastoitu tai käsitelty ellei tästä ole kulunut vähintään 2 vuotta. Esiperussiementä voi tuottaa vain yhden vuoden samalla kasvulohkolla.

3.7 Näytteenotto

Lainsäädännön mukaan kaiken esiperussiemenen viralliseen tarkastukseen ja testaamiseen vaadittavan näytteenoton on oltava viranomaisen tai viranomaisen valtuuttaman näytteenottajan tekemää näytteenottoa.

3.8 Lajikeaitous ja -puhtaus

Lajikkeen jalostaja vastaa siitä, että lajikkeen ylläpitäjällä on käytettävissään lajikekuvaus ja tarvittaessa vertailumateriaalia aidosta lajikkeesta. Lainsäädännön mukaan, jos lajike ei ole Suomen kansallisessa kasvilajikeluettelossa, tulee lajikkeen edustajan toimittaa 1.3. mennessä Eviralle lajikkeen virallinen lajikekuvaus.

Virallisen viljelystarkastuksen yhteydessä tarkastaja tarkastaa lajikkeen kasvuston kasvurytmin ja morfologisten ominaisuuksien perusteella lajikeaitouden.

3.9 Peruna-ankeroinen

Kaikilta esiperussiemenviljelyksiltä otetaan viralliset maanäytteet, jotka tutkitaan Evirassa. Peruna-ankeroisnäytteet on tutkittava ja todettava puhtaiksi ennen viljelyksen perustamista.

Kasvihuonetuotannossa, jossa kasvualustana käytetään ainoastaan kaupallisesti tuotettua, puhdasta suoperäistä kasvuturvetta, ankeroisuuserityksiä ei tarvitse tehdä. Jos tuotanto tapahtuu pellolla tai kasvualustalla, johon on sekoitettu erilaisia komponentteja, tulee ankeroiset määrittää säädösten mukaan.

Kasvihuonetuotannossa esiperussiemenen maanäytteitä on mahdollista yhdistää kasvihuonekohtaisesti.

3.10 Viljelystarkastukset

Esiperussiemenen virallisia viljelystarkastuksia voivat tehdä ainoastaan Eviran tarkastajat tai Eviran erikseen nimeämät kokeneet tarkastajat.

Lainsäädännön mukaan kaikille esiperussiemenen avomaan tuotannolle tehdään vähintään kaksi virallista viljelystarkastusta. Suojatussa tilassa tapahtuvalle tuotannolle tehdään vähintään yksi viljelystarkastus.

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

Laatuvaatimukset viljelystarkastuksessa

	Unionin PBTC	Unionin PB
Aitous, vähintään %	100 %	99,99 %
Tyvimätä, enintään %	0 %	0 %
Mosaiikkiviruksen tai kierrelehtisyys- viruksen oireita enintään %	0 %	0,1 %

Esiperussiementuotannossa perkaaminen on sallittua. Mahdolliset sairaut yksilöt poistetaan taudin leviämisen estämiseksi. Perkaaminen tehdään heti, kun ongelma havaitaan ja se on sallittua myös ennen virallista tarkastusta. Perkaaminen tehdään huolellisesti niin, ettei sairaita mukuloita jää maahan. Myös vieraat lajikkeet tulisi poistaa viljelykseltä.

Satoa nostettaessa varastoon on laatikot merkittävä viljelystarkastusnumerolla.

3.11 Vaalea ja tumma rengasmätä

Asetuksen mukaan siemenperunan tuotantopaikalla, pellossa, kasvustossa tai perunasadossa ei saa esiintyä kasvinterveysäädöksissä siemenperunaa koskevia vaarallisia kasvintuhoojia.

Esiperussiemenestä otetaan viralliset rengasmätänäytteet, jotka lähetetään Eviraan testattavaksi. Jos kyseessä on kasvihuonetuotanto tai pienet tuotantoalat, voidaan tarkastuttajan pyynnöstä usean viljelyksen näytteet yhdistää yhdeksi näytteeksi niin, että näytteenotto vastaa perussääntöä 200 mukulaa/ 3 ha, kuitenkin aina vähintään 200 mukulaa. Lajike tai siemenluokka ei rajoita yhdistämistä.

3.12 Virukset

Evira ohjeistaa, että virusnäytekooko on unionin PBTC -tuotannossa ja ensimmäisessä peltosukupolvessa 110 kpl/viljelys ja muussa PB-tuotannossa 200 kpl/viljelys. Eviran tulkinnan mukaan kasvihuoneessa tai vastaavissa suojatuissa olosuhteissa tuotettujen viljelysten (PBTC) virusnäytteitä voi yhdistää. Eri lajikkeita saa yhdistää.

Lainsäädännön mukaan esiperussiemenestä on testattava laboratoriossa kuusi virusta (Y, A, X, S, M ja PLRV), kun se tulee ensimmäisen kerran virallisen tarkastuksen piiriin avomaan tuotannossa. Käytännössä tämä tarkoittaa joko ensimmäistä peltosukupolvea tai sellaista esiperussiementä, jonka kantasiemen on ulkomainen. Esiintymä saa olla enintään 0 % kutakin virusta. Muina tuotantovuosina testataan asetuksen mukaan Y-virus, jota saa esiintyä esiperussiementuotannossa enintään 0 %. Jos siemenperuna markkinoidaan, testien on oltava virallisia.

Kun siementä käytetään seuraavana vuonna kantasiemenenä, tässä seuraavan vuoden kasvustossa sellaisten kasvien lukumäärä, joilla esiintyy virustaudin oireita on 0 % unionin PBTC-luokalla ja 0,5 % unionin PB-luokalla.

3.13 Kokoluokittelu ja varastotarkastukset

Lainsäädännön mukaan siemenperunaa saa varastoida, lajitella ja pakata vain sellaisessa pakkaamoyksikössä, jonka koneilla ja laitteilla käsitellään vain virallisesti tarkastettua siemenperunaa sekä sellaista muuta perunaa, jonka kantasiemen on vähintään sertifioitua siemenperunaa ja jonka virallisesti otetut näytteet on peruna-ankeroisen ja rengasmädän laboratoriotestauksessa todettu puhtaiksi.

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

Asetuksen mukaan unionin PBTC ja unionin PB-luokkien siemenperunaan ei sovelleta lajittelukokoa koskevaa vaatimusta.

Eviran ohjeen mukaan varastotarkastuksen näytekoko on 400 mukulaa/osaerä. Osaerän suuruus on enintään 50 tonnia ja painossa sallitaan enintään 5 % ylitys. Näyte otetaan vähintään 10:stä pakkauksesta.

Kasvihuonemateriaalia ja ensimmäisen peltosukupolven materiaalia leikataan veitsellä tarkastuksen aikana vain tarpeen mukaan. Toimijan pyynnöstä tarkastusmateriaali palautetaan toimijalle.

Muissa esiperussiemenen sukupolvissa noudatetaan samaa varastotarkastuskäytäntöä kuin perussiemenluokissa.

Direktiivin mukaan PBTC –luokan laatuvaatimukset varastotarkastuksessa: Unionin PBTC-luokan erissä ei saa olla kuiva- tai märkämädän, perunaseitin, perunaruven tai kuorirokon saastuttamia perunoita. Myöskään kuivettumisen vuoksi nahistuneita perunoita tai ulkoisia vikoja (epämuodostuneet ja vahingoittuneet mukulat) ei saa olla.

Varastotarkastuksen laatuvaatimukset PB-luokassa:

Unionin PB-luokkien erien edellytykset:

- a)siemenperunoita, joissa on mätää (muuta kuin vaaleaa rengasmätää tai tummaa rengasmätää), saa olla enintään 0.2 prosenttia painosta;
- b)siemenperunoita, joissa on perunaseittiä yli 10 prosenttia niiden pinta-alasta, saa olla enintään 1.0 prosenttia painosta;
- c)siemenperunoita, joissa on perunarupea yli kolmanneksen pinta-alasta, saa olla enintään 5.0 prosenttia painosta;
- d)siemenperunoita, joissa on kuorirokkoa yli 10 prosenttia pinta-alasta, saa olla enintään 1.0 prosenttia painosta;
- e)liiallisen kuivettumisen, tai harmaahilseen aiheuttaman kuivettumisen vuoksi nahistuneita mukuloita saa olla enintään 0.5 prosenttia painosta;
- f) siemenperunoita, joissa on ulkoisia vikoja (mukaan lukien epämuodostuneet ja vahingoittuneet mukulat), saa olla enintään 3.0 prosenttia painosta;
- g)maata ja vierasaineita saa olla enintään 1.0 prosenttia painosta

edellä a) – f) mainittujen poikkeamien piiriin kuuluvien siemenperunoiden osuus saa olla enintään 6.0 prosenttia painosta.

Asetuksen 3/15 mukaan esiperussiemenessä ei saa esiintyä maltokaariviroosin silmämääräisesti näkyviä oireita.

3.14 Vakuustodistukset

Esiperussiemenen vakuustodistukset ovat valkoisia lipukkeita, joissa on violetti lävistäjä. Lipukkeita täytyy käyttää aina, jos esiperussiementä markkinoidaan. Vakuustodistukset tilataan Eviralta.

Siemenperunan vakuustodistus toimii samanaikaisesti kasvipassina, johon on merkitty perunatuottajan kasvinsuojelurekisterinumero.

Vakuustodistus on virallinen asiakirja. Pakkaaja ei saa tehdä vakuustodistuksiin omia merkintöjä.

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

Vakuustodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

ESIPERUSSIEMEN

- 1) "Euroopan yhteisön määräysten mukaisesti sertifioitua siemenperunaa"
- 2) Elintarviketurvallisuusvirasto, Suomi
- 3) Kauppaerän numero
- 4) Sulkemiskuukausi ja -vuosi
- 5) Laji ja lajike
- 6) Tuotantomaa
- 7) Siemenperunaluokka ja tarvittaessa siemensukupolvi
- 8) Kasvinsuojelurekisterin numero

Suomessa tuotetun esiperussiemenen vakuudessa voidaan ilmoittaa muitakin tietoja kuten pakkaaja tai pakkauksen koko.

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

4 VALVONTAVIRANOMAISET

Siemenperunan tarkastuksista ja tutkimuksista vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira). Kasvinterveysyksikkö (KATE) vastaa lähtöaineiston tarkastamisesta. Markkinoitavan esiperussiementuotannon tarkastuksesta ja valvonnasta vastaa siementarkastusyksikkö (SITY) ja laboratoriotutkimuksista kasvianalytiikkayksikkö (KASA).

Esiperussiemenen tarkastuksia tekevät Eviran tarkastajat tai Eviran erikseen nimeämät valtuutetut tarkastajat.

5. LAINSÄÄDÄNTÖ

Tarkastukset perustuvat siemenkauppalakiin (728/2000), maa- ja metsätalousministeriön asetukseen siemenperunan kaupasta 3/15 sekä EU-direktiiviin 2014/21/EU 'Esiperussiemenperunoita koskevien vähimmäisedellytysten ja unionin luokkien määrittämisestä'. Tämän ohjeen rinnalla tulee lukea voimassa olevaa versiota Eviran ohjeesta 'Sertifioidun siemenperunan tuotanto ja tarkastukset' (13003).

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Lainsäädäntö on erotettu mainitsemalla tekstissä. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

6 HYVÄKSYMISKÄSITTELY

Matti Puolimatka
johtaja

Ismo Koskinen
ylitarkastaja

Aatro Virtanen
ylitarkastaja

Voimaantulo

Tämä ohje 10704 korvaa Eviran ohjeen 13026.

Tämä ohje on voimassa 1.9.2015 alkaen toistaiseksi.

Liite 1.

Vaaralliset kasvintuhoojat, joita ei saa esiintyä tuotantopaikalla tai perunakasveissa tai niiden mukuloissa

Kasvintuotannon toimintakokonaisuus
Siementarkastusyksikkö ja Kasvinterveysyksikkö

Perunan esiperussiemenen tuotanto ja tarkastukset

Liite 1. Vaaralliset kasvintuhoojat, joita ei saa esiintyä tuotantopaikalla tai perunakasveissa tai niiden mukuloissa

A) Kasvintuhoojat, joita tiedetään esiintyvän Euroopan yhteisön alueella

Hyönteiset

Koloradonkuoriainen *Leptinotarsa decemlineata*
Guatemalan potato moth *Tecia solanivora*

Ankeroiset

Lahoankeroainen *Ditylenchus destructor*
Valkoperuna-ankeroainen *Globodera pallida*
Keltaperuna-ankeroainen *Globodera rostochiensis*
Juuriäkämäankeroiset *Meloidogyne chitwoodi* ja *Meloidogyne fallax*

Sienet

Perunasyöpä *Synchytrium endobioticum*

Bakteerit

Perunan vaalea rengasmätä *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*
Perunan tumma rengasmätä *Ralstonia solanacearum* (race 3)
Stolbur phytoplasma / Potato Stolbur phytoplasma

Virukset ja viroidit

Peruna sukkulamatoauti Potato spindle tuber pospiviroid
Tomaatin pronssilaikkuvirus Tomato spotted wilt virus

B) Kasvintuhoojat, joita ei tiedetä esiintyvän Euroopan yhteisön alueella

Hyönteiset

Diabrotica speciosa
Epitrix cucumeris
Epitrix tuberis
Limonius californicus
Melanotus communis
Premnotypes latithorax
Premnotypes suturicallus
Premnotypes vorax

Ankeroiset

Nacobbus aberrans

Sienet

Phoma andigena
Puccinia pittieriana
Septoria lycopersici var. *malagutii*
Thecaphora solani

Virukset

Potato Andean latent tymovirus
Potato Andean mottle comovirus
Potato black ringspot nepovirus
Potato T trichovirus
Potato yellow vein crinivirus